

## **Позиция на АПБНБ относно експлоатацията на ресурс с цел бутилиране и предлагане на пазара на натурални минерални и изворни води**

АПБНБ, която обединява интересите на малки, средни и големи компании в сектора, представляващи над 70% от пазара на бутилирани води и безалкохолни напитки в страната, системно отстоява позицията за необходимост от устойчиво прилагане в страната на спазвания в цяла Европа принцип „едно находище – един отговорен стопански субект“ при използване на природния ресурс с цел бутилиране на натурални минерални и изворни води.

**Нашата принципна и неизменна позиция е, че множествената експлоатация на ресурс с цел бутилиране на натурална минерална и изворна вода от различни стопански субекти не гарантира постигането на целите на европейското право и е в дисонанс с европейската практика; множествената експлоатация не защитава интереса на бизнеса, държавата и на потребителите.** Становището не само на българския бизнес, но и на целия европейски бранш по този въпрос е категорично<sup>1</sup>.

Императивна е европейската забрана натурална минерална или изворна вода от едно находище, независимо от броя на водоземните съоръжения, от които се добива, да се предлага на пазара под повече от едно търговско наименование. Натуралната минерална вода и изворната вода се предлагат на потребителя в натуралния си вид и природна чистота – поради тази причина потребителят трябва да може да асоциира и разпознава продукта с единственото търговско наименование, под което той се предлага на пазара. **При осъществяване правото си на информиран избор потребителите трябва да могат ясно и еднозначно да отличават продукта и отговорния за него стопански оператор. Основна функция на търговското наименование (най-често търговска марка или бранд)<sup>2</sup> е да направи всеки продукт ясно различим спрямо останалите, предлагани на пазара.** Търговското наименование на бутилираните води допълва информирания избор на потребителя гарантиран с правните изисквания за задължително обозначаване на произхода на водата – (името на находището и мястото на бутилиране); на нейния вид, характеристики и аналитичен състав. Търговското наименование е и сред най-ценните активи, които създават и развиват компаниите, бутилиращи вода. Пазарният успех на компанията зависи от ефективното управление на търговското наименование (търговската марка/бренда), който е източник на добавена стойност както за своите собственици, така и за потребителите. То изгражда дълготрайна емоционална връзка между потребителя и компанията – производител на въпросната стока и неговата уникалност следва да бъде адекватно защитена.

- Единственият и утвърден в цяла Европа модел на експлоатация на водния ресурс е на едно находище да има само един отговорен стопански субект, който да развива собствената си уникална марка/бранд и **да гарантира на потребителите и на държавата спазването на всички изисквания, вкл. за опазване на ресурса и за безопасност на предлаганата бутилирана вода.** Така се **елиминират всякакви възможности за размиване на отговорността за продукта и за ресурса**, което изцяло е в интерес на потребителите и обществото.

<sup>1</sup> Писмо на Генералния секретар на EFBW до Министерския съвет на Република България

<sup>2</sup> Писмо на Заместник директора на ГД “Здравеопазване и защита на потребителите “ в отговор на запитване на EFBW

## Позиция на АПБНБ относно експлоатацията на ресурс с цел бутилиране и предлагане на пазара на натурални минерални и изворни води

- **Множествената експлоатация** на ресурс и предлагането на вода от едно и също находище бутилирана от различни оператори под идентични/сходни търговски наименования, **компрометираща усилията и инвестициите на изрядните компании.**

Достъпът до ресурс стои в основата на бизнеса с бутилирана вода. За да се осъществява устойчиво, в условията на лоялна конкуренция и ефективно дейността по бутилиране на натурални води – минерални и изворни, е необходим адекватен регламент, който да предполага защита на дългосрочните и значителни по обем инвестиции в разработването на находището и налагането на продукта на пазара. Моделът на множествената експлоатация категорично противоречи на постигането на тези цели, а именно:

а) Дава зелена светлина на всеки нов играч **спекулативно да се възползва от вече разработен и доказан бизнес.** Така под риск се поставят както вече направените инвестиции в сектора, но стимулира проявата на „паразитиращ“ бизнес, корупция и рекет.

б) Моделът на множествена експлоатация на ресурс елиминира възможността за по-нататъшни устойчиви инвестиции в сектора (в утилизация на повече ресурс и развитие на бранда), а налагането му поставя под съмнение привлекателността на страната като място за привличане на нови инвестиции, включително чуждестранни.

в) Невъзможността да се осъществи дългосрочно бизнес планиране в силно променливата среда /неяснота за последваща оторизация на други оператори за достъп до ресурса/ е само един от недъзите, които генерира множествената експлоатация. **Във всеки един момент могат да бъдат компрометирани усилията на изрядния и отговорен стопански субект от проблеми, възникнали при някой от другите оператори.** При споделена експлоатация - проблеми с безопасността на продукта на един бутилировач компрометират репутацията на всички останали оператори бутилиращи вода под това наименование - без каквато и да е вина от тяхна страна или възможност да носят отговорност или да контролират процеса. Потенциално замърсяване на находището, причинено от един, ще извади от бизнеса всички останали бутилировачи, при това в условията на недоказуемост на причинителя и липса на отговорност за нанесените щети.

г) **При едновременна експлоатация на находище от повече от един оператор не могат да бъдат гарантирани капацитетните параметри на добива,** предоставени на първия придобил право инвеститор и това е практически доказано.

**Множествената експлоатация на едно находище се прилага като административен модел на управление на ресурса дори без да е изследвана практическата реализуемост и въздействие.**

Тъй като в разчетите за технически възможния капацитет на всяко едно водовземно съоръжение не се оценява едновременната експлоатация на ресурса от находището от всички възможни водовземни съоръжения, преценката за липсата на негативни последици както за обема, така и за

## **Позиция на АПБНБ относно експлоатацията на ресурс с цел бутилиране и предлагане на пазара на натурални минерални и изворни води**

характеристиките на ресурса, е не само абсолютно субективна и хипотетична, но и на практика нереалистична.

**д) Административното разпределяне на ресурсния капацитет на едно находище между различни субекти поставя изкуствени ограничения на възможностите за бизнес-развитие.**

В случай, на достигане на лимита на предоставения ресурс, дори при наличие на неизползван, но административно разпределен на други стопански субекти – перспективите са две: **ограничаване на бизнес потенциала по принуда или възможност за упражняване на рекет за правото на допълнителен ресурс.**

- Множествената експлоатация не насърчава интереса към разработването на нови находища. **Моделът не стимулира появата на нови сериозни инвеститори за свободния ресурс, с който разполага страната.** (За справка към момента е предоставено право за бутилиране на едва 2% от природния ресурс – натурална минерална вода). Не разработени са огромен на брой находища на минерална вода, значителна част от които - с доказани питейни качества. Губещи са както държавата, така и потребителите – лишени от възможността да консумират многообразни по качествени характеристики води, с които страната ни е богата.

Устойчиво законово регламентиране на принципа „едно находище – един оператор“ е единствения инструмент, който би създал нужната стабилност за непрекъснато разрастващ се инвестиционен поток в експлоатираните към момента находища, и в значителна степен ще способства за привличане на нови инвестиции в находищата, които до момента не са експлоатирани.

Законовата гаранция, че принципът „едно находище – един бутилировач – едно търговско наименование“ е тотално и необратимо приложим в страната, е фундаментално необходима предпоставка за устойчивост за стопанска дейност и е от ключово значение за насърчаване на инвестициите в сектора. Бутилирането на вода е стопанска дейност, отличаваща се с дългосрочна възвращаемост на инвестициите и много нисък оперативен марджин. Находищата се предоставят за експлоатация за период 20 - 35 години. Първоначалните инвестиции в изграждане на бутилиращи мощности в създаване и поддържане на комплекс от мерки, които да гарантират стриктното спазване на всички изисквания, вкл. устойчивост на ресурса, неизменност на неговите характеристики, безопасност на продукта, както и тези в първоначалното навлизане на пазара, са в порядък от десетки милиона лева. Създаването на позитивно потребителско възприятие към наименованието (марката/бренда) на бутилирана вода и разширяването на пазарните позиции, изисква допълнителни и сериозни по обем инвестиции в мащабни маркетингови стратегии.